

Андрій Шатковський

старший науковий співробітник,
Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз
<https://orcid.org/0009-0006-1481-4808>

Олександр Білий

старший судовий експерт,
Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз
<https://orcid.org/0009-0003-6270-4281>

Степан Білобран

судовий експерт,
Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз
<https://orcid.org/0009-0009-4207-348X>

Андрій Романяк

судовий експерт,
Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз
<https://orcid.org/0009-0002-0236-9218>

ЗАСТОСУВАННЯ КОЕФІЦІЄНТІВ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОДАЖУ, НАЦІНКИ ЧИ ЗНИЖКИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ МОТОТЕХНІКИ

У статті узагальнено результати експертної практики та досліджень ринку України із застосуванням коефіцієнтів співвідношення пропозиції до продажу, націнки на скутери, мотоцикли, трицикли, квадроцикли, а також урахування знижок у разі гуртових закупівель мототехніки з бензиновими й електричними двигунами для вирішення питання щодо визначення вартості двоколісних, триколісних мотоциклів, квадроциклів та їх модифікацій з урахуванням положень чинних методик [3; 5; 8; 9] товарознавчої та транспортно-товарознавчої експертизи.

Ключові слова: судова експертиза, товарознавча експертиза, транспортно-товарознавча експертиза, коефіцієнти співвідношення пропозиції до продажу, ринкова вартість КТЗ, гуртова знижка, націнка на товар.

Постановка проблеми. У багатьох випадках експертами чи оцінювачами не враховуються коефіцієнти співвідношення пропозиції до продажу, націнки для мототехніки під час їх оцінки. Необхідність виконання цієї роботи якраз і полягає у встановленні відповідних коефіцієнтів (коефіцієнтів співвідношення пропозиції до продажу, націнки), що враховуються для визначення ринкової вартості вживаних і нових КТЗ.

Результати викладеного матеріалу та вимоги чинної Методики [3, п. 7.4] є підставою звернути увагу на необхідність урахування коефіцієнтів співвідношення пропозиції до продажу, націнки для визначення ринкової вартості вживаних і нових КТЗ.

Метою досліджень є встановлення відповідних коефіцієнтів (коефіцієнтів співвідношення пропозиції до продажу, націнки), що мають враховуватися під час визначення ринкової вартості вживаних і нових КТЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основним джерелом інформації про коефіцієнти уторгування є періодичний довідник «Бюлетень автотоварознавця» [10], у якому частково надається інформація про деякі коефіцієнти співвідношення пропозиції до продажу для вживаних мотоциклів. Дані про націнки в цьому періодичному довіднику за період випуску з грудня 2023 р. по серпень 2025 р. не відображені. Станом на момент проведення досліджень первинного та вторинного ринків України інших публікацій, джерел необхідної інформації для виконання судових експертиз авторами цієї статті не виявлено.

У процесі виконання товарознавчих і транспортно-товарознавчих судових експертиз

та експертних досліджень фахівцями Львівського НДІСЕ авторами було проведено маркетинг вторинного ринку вживаних товарів, що сфокусований на продажі та просуванні товарів, які були вже у використанні. Також проводився узагальнений маркетинг первинного ринку мототехніки, результати якого на цей час згруповано й опрацьовано експертами.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що відповідно до пункту 7.3 Методики [3] ринкова вартість колісних транспортних засобів («С») визначається за формулою (1):

$$C = C_{CP} * (1 \pm (G_K / 100) \pm (D_3 / 100)) \pm C_{дод}, \quad (1)$$

де: C_{CP} - середня ринкова ціна КТЗ - величина, яка еквівалентна найбільш вірогідній вартості продажу сукупності КТЗ ідентичних (в окремих випадках - аналогічних) оцінюваному (визначеній марки, моделі, з відповідним строком експлуатації і нормативним пробігом), на визначений момент часу, у визначеній місцевості, з дотриманням вимог, що відповідають поняттю «ринкова вартість», і розраховується за формулою (2):

$$C_{CP} = C_D * K + M; \quad (2)$$

де: C_D - ціна КТЗ ідентичних оцінюваному на дату оцінки (з відповідним строком експлуатації). Тож коли ціни продажу відсутні в довідковій літературі, проводиться маркетинг вторинного ринку на сайтах інтернет-мережі для визначення середньо ринкової ціни КТЗ.

K - коефіцієнт ринку регіону, який враховує рівень цін продажу та поточних цін пропозиції до продажу КТЗ в регіоні де проводиться оцінка, відносно цін із довідкової літератури. Значення коефіцієнта ринку регіону вважається рівним 1,0. Це значення може змінюва-

тися відповідно до даних таблиці 3.2 дод. 3 до цієї Методики [1]. Значення, відмінні від 1,0, мають бути обґрунтовані. З урахуванням наведеного в сукупності для оцінки досліджуваного автомобіля вважається, що $K = 1,00$ [1].

$M = 0,00$ грн. - вартісний еквівалент суми податків під час митного оформлення колісного транспортного засобу, згідно із чинним законодавством; який у цьому випадку не нараховується, оскільки величина ринкової ціни досліджуваного КТЗ (« C_D ») визначена за рівнем ринкових цін ідентичних КТЗ, що вже розмитнені й зареєстровані в Україні (в « C_D » враховано « M »).

Відповідно до вимог частини 2 пункту 16 Національного стандарту № 1 [1] та згідно з пунктом 7.4 і принципу заміщення, що наведено в Методичі товарознавчої експертизи та оцінки

колісних транспортних засобів (далі - Методика) [3], для визначення ринкової вартості КТЗ в Україні, які вже були в експлуатації, потрібно використовувати ціни продажу КТЗ, а не ціни пропозицій продавців щодо їх продажу, адже продавці вживаних КТЗ ціну пропозиції оголошують зазвичай з деяким запасом на торг із покупцем (з передбаченою знижкою).

Нами вбачається, що на цьому етапі розрахунків потрібно враховувати для визначення ринкової вартості КТЗ коефіцієнти співвідношення пропозиції до продажу, як-от, зокрема, для мототехніки, тому що за відсутності доступу до інформації щодо реальних (кінцевих) цін угод з купівлі-продажу та через обмежені дані вторинного ринку це є трудомістким та/чи в окремих випадках майже неможливим.

Таблиця № 1

Зведені дані пропозиції та продажу мотоциклів за період 01.2024 - 08.2025

Західна Україна (Львівська, Волинська, Тернопільська, Рівненська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька області)

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна, \$ (за якою продавалася)	Ціна, \$ (фактичного продажу)	Коефіцієнт співвідношення пропозиції до продажу ($K_{\text{проп/продажу}}$)
I	II	III	IV	V	VI
1	Yamaha TDM 900	2005	5000	4500	0,9
2	Yamaha FJR 1300	2007	6500	5800	0,89
3	Kawasaki ER5	1999	2200	2000	0,91
4	Kawasaki GPZ 500	1998	2500	2200	0,88
5	Suzuki GSR 600	2006	4700	4300	0,92
6	Suzuki Bandit 600	2003	3800	3300	0,87
7	Suzuki Bandit 650	2005	4100	3800	0,93
8	SuzukiGS 500	2003	2700	2200	0,81
9	Suzuki DL 650 V-Storm	2005	4700	4200	0,89
10	Honda CB 500	1994	2300	2100	0,91
11	Honda CBF 500	1999	2700	2500	0,93
12	Honda CBF 500	2004	3500	3300	0,94
13	Honda CBF600 A	2006	3800	3500	0,92
14	Honda CBF600 SA	2005	4300	4000	0,93
15	Honda CB 600 F	2000	3800	3500	0,92
16	Honda NTV 650	2000	3800	3300	0,87
17	Honda VFR 800	2004	4200	4000	0,95
18	Honda CBR 600	2000	4000	3700	0,93
19	Yamaha FS 600 Fazer	2004	4500	4200	0,93
20	Yamaha FZ 600	2000	3400	3000	0,88
21	Yamaha FZ 600	2003	3600	3500	0,97
22	Triumph Bonneville Bobber 1200 см ³ , 77к.с	2024	21000	20 000	0,95
23	Cobra 2.0 саморобний	2008	56900	55 000	0,97
24	Harley-Davidson FLSTFB Fat Boy Lo	2015	15 900	15 000	0,94
Середнє значення $K_{\text{проп/продажу}}$					0,91

Авторами статті проведено кропіткий збір узагальнених даних щодо цін пропозицій та фактичного продажу на вторинному ринку мототехніки в західній частині України, які зведено в таблицю (див. нижче таблицю № 1).

На підставі вищенаведених результатів досліджень вторинного ринку областей заходу України, їх аналізу та проведених розрахунків авторами цієї статті рекомендується у висновках експертів чи звітах оцінювачів для визначення ринкової вартості мототехніки використовувати усереднене значення коефіцієнта співвідношення пропозиції до продажу ($K_{\text{проп/прод}}$).

Відповідно до вимог методики визначення вартості майна [4] під час проведення товарознавчих експертиз із визначення вартості майна, в т. ч. пітбайків, скутерів, мотоциклів, трициклів, квадроциклів, розрахунок у межах порівняльного методичного підходу має проводитися за такою формулою (3):

$$B = B_a \times K_1 \times K_2 \dots K_m \pm B_{\text{доп}}, \quad (3)$$

де B_a - вартість ідентичного або аналогічного товару (об'єкт порівняння);

$K_1, K_2 \dots K_m$ - коригувальні коефіцієнти, що враховують відмінності в значеннях параметрів оцінюваного об'єкта й ідентичного або аналогічного товару (об'єктів порівняння);

$B_{\text{доп}}$ - вартість додаткових пристроїв, наявності або відсутності яких відрізняються об'єкти порівняння та дослідження.

Додаткові пояснення можливих застосованих коефіцієнтів:

K_n - коригувальний коефіцієнт відповідно до вимог частини 2 пункту 16 Національного стандарту № 1 [1] - коефіцієнт, що враховує уторгування, оскільки ціни фактичних угод зазвичай нижчі за ціни пропозиції на відсоток уторгування, який залежить від багатьох факторів, що входять до поняття «ринкова вартість».

K_m - коригувальний коефіцієнт, що враховує знижку на великий гурт (опт), - знижка з ціни товару, яка залежить від величини закупівлі оптової партії товару, може становити до 30 % [5] та коливається залежно від виду товару, величини закупленої партії товару, історії комерційних відносин між покупцем та продавцем, умов оплати за товар (передплата за товар, післяплата); умов постачання товару (доставка продавцем до покупця чи самовивіз замовником /покупцем зі складу продавця) тощо.

Авторами також проведено збір даних щодо цін пропозицій і фактичного продажу на ринку України для нових мотоциклів, які обладнані бензиновим двигуном, результати аналізу зведено в таблицю (див. нижче таблицю № 2).

Дилер - це юридична або фізична особа, яка, виконуючи функції продавця, здійснює закупівлю мотоциклів, машин та їх комплек-

Таблиця № 2

Зведені дані продажу та закупівельних цін мотоциклів за період 01.2024 - 08.2025

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна продажу*, грн (дилера)	Закупівельна ціна дилера**, грн (%*1)	Гуртова ціна, понад 10 од. (тах знижка), грн (%*2)
I	II	III	IV	V	VI
1	Мотоцикл ALFA FT125-2 Forte чорний	2024	28 815	24 835 (0,86)	23 594 (0,95)
2	Мотоцикл BS-250 Forte чорно-червоний	2024	61 425	52 000 (0,85)	49 500 (0,95)
3	Мотоцикл ALFA FT110D Forte червоний	2024	27 560	25 044 (0,91)	23 792 (0,95)
4	Мотоцикл BS-200 Forte зелений	2024	52 088	44 096 (0,85)	44 096 (1,0)
5	Мотоцикл Forte FT250-СКР сіро-червоний	2024	84 521	71 552 (0,85)	67 975 (0,95)
6	Мотоцикл FT 150EN Forte сірий	2024	45 104	38 189 (0,85)	36 280 (0,95)
7	Мотоцикл FT 200EN Forte білий	2024	50 123	42 432 (0,85)	40 310 (0,95)
8	Мотоцикл FT 250-H3 Forte червоний	2024	59 905	51 584 (0,86)	49 005 (0,95)
9	Мотоцикл FT 250СКР Forte чорно-синій	2024	84 521	71 552 (0,85)	67 975 (0,95)

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна продажу*, грн (дилера)	Закупівельна ціна дилера**, грн (%*1)	Гуртова ціна, понад 10 од. (max знижка), грн (%*2)
I	II	III	IV	V	VI
10	Мотоцикл FT300-R1 Forte помаранчево-білий	2024	98 523	84 864 (0,86)	80 621 (0,95)
11	Мотоцикл BSE J1 Enduro червоний	2024	121 441	104 583 (0,86)	100 400 (0,96)
12	Мотоцикл BSE J3D Enduro	2024	87 752	72 135 (0,82)	69 250 (0,96)
13	Мотоцикл BSE X6 Enduro жовтий	2024	141 372	121 763 (0,86)	116 893 (0,96)
14	Мотоцикл BSE SP03 110 Enduro	2024	39 413	33 946 (0,86)	32 588 (0,96)
15	Мотоцикл CYCLONE RX401 чорний	2024	23 3478	207 917 (0,89)	207 917 (1,0)
16	Мотоцикл CYCLONE RX600 синій	2024	269 892	241 863 (0,9)	241 863 (1,0)
17	Мотоцикл CYCLONE RX3 синій	2024	158 508	137 904 (0,87)	137 904 (1,0)
18	Мотоцикл ZONSEN BATTLO 5R зелений	2024	119 095	101 005 (0,85)	101 005 (1,0)
19	Мотоцикл ZONSEN BATTLO4 білий	2024	71 543	61 527 (0,86)	61 527 (1,0)
20	Мотоцикл ZONSEN ZS300GY чорний	2024	83 966	72 135 (0,86)	72 135 (1,0)
Середні значення (націнки та гурт)				≈ 14 %	≈ 17 %

Примітки:

* - ціна реалізації кінцевому споживачу (покупцю);

** - вхідна ціна дилера (магазину роздрібною торгівлі) цієї групи товарів;

*1 - націнка на товар дилера, %;

*2 - знижка з ціни товару, яку надає дистриб'ютор залежно від кількості одноразово придбаного в нього товару, %.

туючих для наступного їх продажу і надає послуги з технічного сервісу.

Дистриб'ютор - це юридична особа (офіційний представник компанії-виробника або агент), яка займається реалізацією продукції, виступаючи як торговець за договором з виробником, на певному регіональному ринку. Дистриб'ютор купує товари у виробника за спеціальною ціною та зобов'язується дотримуватися норм продажу й асортименту продукції.

На підставі вищенаведених досліджень ринку нових мотоциклів, що продаються в областях заходу України, їх аналізу та проведених розрахунків авторами цієї статті рекомендується у висновках експертів чи звітах оцінювачів для визначення ринкової вартості нових мотоциклів, обладнаних бензиновим двигуном, використовувати середнє значення знижки з ціни мотоцикла під час закупівлі від ціни продажу (K_1), середнє значення знижки на великий гурт (опт) від ціни нових мотоциклів, що продаються (K_2).

Авторами зібрані також інформаційні дані щодо цін пропозицій і фактичного продажу

на ринку України нових скутерів, які обладнані бензиновим або електричним двигунами, та зведено їх у таблицю (див. нижче таблицю № 3).

На підставі вищенаведених досліджень ринку нових скутерів, які обладнані бензиновим або електричним двигунами, що продаються в областях заходу України, їх аналізу та проведених розрахунків авторами цієї статті рекомендується у висновках експертів чи звітах оцінювачів для визначення ринкової вартості нових скутерів, що обладнані бензиновими й електричними двигунами, використовувати середнє значення знижки з ціни скутера під час закупівлі від ціни продажу (K_1), середнє значення знижки на великий гурт (опт) від ціни нових скутерів, що продаються (K_2).

Дані щодо цін пропозицій та цін фактичного продажу на ринку нових України трициклів, які обладнані електричними двигунами, зведено в таблицю (див. нижче таблицю № 4).

На підставі цих досліджень ринку нових трициклів з електричним двигуном, що продаються в областях заходу України, їх ана-

Зведені дані продажу та закупівельних цін скутерів, які обладнані бензиновим або електричним двигунами, за період 01.2024 - 08.2025

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна продажу*, грн (дилера)	Закупівельна ціна дилера**, грн (%*1)	Гуртова ціна, понад 10 од. (max знижка), грн (%*2)
I	II	III	IV	V	VI
1	Скутер Forte Canoe 150CC синій	2024	42 604	37 274 (0,87)	35 410 (0,95)
2	Скутер Forte Tiger 150	2024	55 135	50 919 (0,92)	47 355 (0,93)
3	FORTE BWS-R NEW	2024	45 700	38 688 (0,85)	36 754 (0,95)
4	Скутер Forte JOG 80CC синій	2024	38 845	35 943(0,92)	33 427 (0,93)
5	Скутер FORTE UNICORN сірий	2024	57 641	54 330 (0,94)	51 614 (0,95)
6	Електроскутер YADEA T9 чорний	2024	73 899	63 648 (0,86)	59 193 (0,93)
7	Електроскутер YADEA T5 чорний	2024	64 535	55 578 (0,86)	52 799 (0,95)
8	Електроскутер YADEA T2 білий	2024	66 657	57 408 (0,86)	54 538 (0,95)
9	Електроскутер FORTE LEON PRO чорний	2024	76 684	59 904 (0,78)	56 909 (0,95)
10	Електроскутер Forte V15	2024	83 752	71 684 (0,86)	66 666 (0,93)
11	Скутер акумуляторний FORTE GRAVY чорний	2024	60 200	51 834 (0,86)	48 206 (0,93)
Середні значення (націнки та гурт)				≈ 13 %	≈ 6 %

Примітки:

* - ціна реалізації кінцевому споживачу (покупцю);

** - вхідна ціна дилера (магазину роздрібною торгівлі) цієї групи товарів;

*1 - націнка на товар дилера, %;

*2 - знижка з ціни товару, яку надає дистриб'ютор залежно від кількості одноразово придбаного в нього товару, %.

Зведені дані продажу та закупівельних цін трициклів, які обладнані електричними двигунами, за період 01.2024 - 08.2025

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна продажу*, грн (дилера)	Закупівельна ціна дилера**, грн (%*1)	Гуртова ціна, понад 10 од. (max знижка), грн (%*2)
I	II	III	IV	V	VI
1	Трицикл акумуляторний Forte CARGO-P650 коричневий	2024	36 842	31 741 (0,86)	29 837 (0,96)
2	Трицикл акумуляторний Forte Family-P600 синій	2024	36 842	31 741 (0,86)	29 837 (0,96)
3	Вантажний електричний трицикл FORTE P-1000 синій	2024	41 279	35 568 (0,86)	33 434 (0,96)
Середні значення (націнки та гурт)				14 %	18 %

Примітки:

* - ціна реалізації кінцевому споживачу (покупцю);

** - вхідна ціна дилера (магазину роздрібною торгівлі) цієї групи товарів;

*1 - націнка на товар дилера, %;

*2 - знижка з ціни товару, яку надає дистриб'ютор залежно від кількості одноразово придбаного в нього товару, %.

лізу та проведених розрахунків авторами цієї статті рекомендується у висновках експертів чи звітах оцінювачів для визначення ринкової вартості нових трициклів, що обладнані електричними двигунами, використовувати середнє значення знижки з ціни трицикла під час закупівлі від ціни продажу (K_1), середнє

значення знижки на великий гурт (опт) від ціни нових трициклів, що продаються (K_2).

Зібрані дані щодо цін пропозицій та цін фактичного продажу на ринку нових України квадроциклів, які обладнані бензиновим або електричним двигунами, зведено в таблицю (див. нижче таблицю № 5).

Зведені дані продажу та закупівельних цін квадроциклів, які обладнані бензиновим або електричним двигунами за період 01.2024 - 08.2025

№ з/п	Марка, модель транспортного засобу	Рік, виготовлення (модельний рік)	Ціна продажу*, грн (дилера)	Закупівельна ціна дилера**, грн (%*1)	Гуртова ціна, понад 10 од. (max знижка), грн (%*2)
I	II	III	IV	V	VI
1	Квадроцикл FORTE AFN125 PRO зелений	2024	52 122	43 722 (0,84)	42 410 (0,97)
2	Квадроцикл FORTE AFP125 чорно-зелений	2025	47 614	40 310 (0,85)	37 489 (0,93)
3	Квадроцикл MIKILON HAMMER 125 сірий	2025	56 406	43 680 (0,77)	41 933 (0,96)
4	Квадроцикл FORTE ATV-200G PRO зелено-сірий	2024	99 246	84 032 (0,85)	81 511 (0,93)
5	Квадроцикл FORTE ATV-200BS камуфляж	2024	128 520	114 567 (0,89)	111 567 (0,93)
6	Квадроцикл BSE UA-180	2024	85 201	72 135 (0,85)	69 250 (0,96)
7	Квадроцикл MIKILON WOLF 200 сірий	2024	107 396	82 784 (0,77)	79 473 (0,96)
8	Квадроцикл ACCESS AMX800UL сірий	2024	419 832	364 915 (0,84)	364 915 (1,0)
9	Квадроцикл ACCESS FF800UL чорний	2024	548 353	500 698 (0,91)	500 698 (1,0)
10	Квадроцикл акумуляторний FORTE FFA1000 зелений	2024	23 052	19 510 (0,85)	18 144 (0,93)
11	Квадроцикл акумуляторний FORTE FFP1500 сірий	2024	57 630	48 797 (0,85)	47 333 (0,93)
12	Квадроцикл акумуляторний FORTE ATV800NE червоний	2024	19 043	16 182 (0,85)	15 050 (0,93)
Середні значення (націнки та гурт)				≈ 14 %	≈ 18 %

Примітки:

* - ціна реалізації кінцевому споживачу (покупцю);

** - вхідна ціна дилера (магазину роздрібної торгівлі) цієї групи товарів;

*1 - націнка на товар дилера, %;

*2 - знижка з ціни товару, яку надає дистриб'ютор залежно від кількості одноразово придбаного в нього товару, %.

На підставі цих досліджень ринку нових квадроциклів, що продаються в областях заходу України, їх аналізу та проведених розрахунків авторами цієї статті рекомендується у висновках експертів чи звітах оцінювачів для визначення ринкової вартості нових квадроциклів, що обладнані бензиновим або електричним двигунами, використовувати середнє значення знижки з ціни квадроцикла під час закупівлі від ціни продажу (K_1), середнє значення знижки на великий гурт (опт) від ціни нових квадроциклів, що продаються (K_2).

Узагальнюючи проведені дослідження, автори звертають увагу на те, що під час урахування запропонованих вище коефіцієнтів слід передбачати, що залежно від конкретної ситуації величина знижки може коливатися. У разі наявності суттєвих кореляційних зв'язків вплив конкретного чинника на розмір знижки

необхідно враховувати та застосовувати розраховану для відповідної ситуації знижку.

Висновки. Проведені нами дослідження з оцінки мототехніки (зокрема, двоколісних, триколісних мотоциклів, квадроциклів та їх модифікацій) є підґрунтям для їх застосування під час виконання судових експертиз, експертних досліджень та складання звітів про оцінку КТЗ для ринку України загалом. Оскільки на цей час у переліку довідкових джерел відсутні відповідні дані, встановлення необхідних коефіцієнтів для визначення ринкової вартості вживаних і нових КТЗ є особливо важливим. Запропоновані нами коефіцієнти співвідношення пропозиції до продажу та націнки мають враховуватися для визначення ринкової вартості як вживаних, так і нових КТЗ під час проведення експертиз та оцінки майна.

Список використаної літератури:

1. Загальні засади оцінки майна і майнових прав : національний стандарт № 1 : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440.
2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затверджено наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства юстиції України від 27.07.2015 № 1350/5.
3. Методика товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів : затверджена наказом Міністерства юстиції України та Фонду державного майна України від 24.11.2003 № 142/5/2092, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 24.11.2003 за № 1074/8395 (у чинній редакції).
4. Методика визначення вартості майна : внесена до Реєстру методик проведення судових експертиз за № 12.1.15. Харків : Харківський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2004.
5. Методичні рекомендації з оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави : методичний посібник. Київ : КНДІСЕ, 2004.
6. Дослідження непродовольчих товарів з метою визначення їх вартості : звіт про науково-дослідну роботу. Київ : КНДІСЕ, 2008.
7. Архіпов В. В. Судово-товарознавча експертиза товарів народного споживання та послуг. Теорія та практика : навчально-практичний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 306 с.
8. Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подолання паливної залежності і розвитку електрозарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів : Закон України від 24.02.2023 № 2956-IX. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2956-20>.
9. Про захист прав покупців сільськогосподарських машин : Закон України від 05.06.2003 № 900-IV. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/900-15>.
10. Бюлетень автотоварознавця : електронна версія каталогу. Вип. № 131-142 за 2023-2025 рр.

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2003). Zahalni zasady otsinky mayna i maynovykh prav: natsionalnyy standart № 1: zatverdzheno postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 10.09.2003 № 1440 [General principles of property and property rights valuation: National standard No. 1: Approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine on September 10, 2003, No. 1440]. Kyiv, Ukraine.
2. Ministry of Justice of Ukraine (1998). Instruktsiya pro pryznachennya ta provedennya sudovykh ekspertiz ta ekspertnykh doslidzhen: zatverdzheno nakazom Ministerstva yustytsiyi Ukrayiny vid 08.10.1998 № 53/5, iz zminamy, vnesenymy zhidno z nakazom Ministerstva yustytsiyi Ukrayiny vid 27.07.2015 № 1350/5 [Instruction on appointment and conduct of forensic examinations and expert studies: Approved by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine on October 8, 1998, No. 53/5, with amendments introduced by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine on July 27, 2015, No. 1350/5]. Kyiv, Ukraine.
3. Ministry of Justice of Ukraine & State Property Fund of Ukraine (2003). Metodyka tovaroznavchoyi ekspertizy ta otsinky kolesnykh transportnykh zasobiv: zatverdzhena nakazom Ministerstva yustytsiyi Ukrayiny ta Fondu derzhavnoho mayna Ukrayiny vid 24.11.2003 № 142/5/2092, zareyestrovana v Ministerstvi yustytsiyi Ukrayiny 24.11.2003 za № 1074/8395 (u chynniy redaktsiyi) [Methodology of forensic examination and valuation of wheeled vehicles: Approved by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine and the State Property Fund of Ukraine on November 24, 2003, No. 142/5/2092, registered at the Ministry of Justice of Ukraine on November 24, 2003, No. 1074/8395 (current version)]. Kyiv, Ukraine.
4. Kharkiv Research Institute of Forensic Expertise, Ministry of Justice of Ukraine. (2004). Metodyka vyznachennya vartosti mayna: vnesena do Reiestru metodyk provedennya sudovykh ekspertiz za № 12.1.15 [Methodology for property valuation: Included in the Registry of Forensic Examination Methodologies No. 12.1.15]. Kharkiv, Ukraine.
5. Kyiv Research Institute of Forensic Expertise (KNDISE). (2004). Metodychni rekomendatsiyi z otsinky konfiskovanoho ta inshogo mayna, shcho perekhodyt u vlasnist derzhavy: metodychnyy posibnyk [Methodical recommendations on the valuation of confiscated and other property transferred to state ownership: Methodical manual]. Kyiv, Ukraine.

6. Kyiv Research Institute of Forensic Expertise (KNDISE). (2008). Doslidzhennya neprodovolchlykh tovariv z metoyu vyznachennya yikh vartosti: zvit pro naukovu-doslidnu robotu [Research of non-food products to determine their value: Research report]. Kyiv, Ukraine.
7. Arkhipov, V.V. (2008). Sudovo-tovaroznavcha ekspertiza tovariv narodnogo spozhyvannya ta posluh. Teoriya ta praktyka: navchalno-praktychnyy posibnyk [Forensic commodity examination of consumer goods and services. Theory and practice: Educational and practical manual]. Kyiv, Ukraine: Tsentri uchbovoyi literatury.
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2023). Pro deyaki pytannya vykorystannya transportnykh zasobiv, osnaschenykh elektrychnymy dvygunamy, ta vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo podolannya palyvnoi zalezhnosti i rozvytku elektro-zaryadnoyi infrastruktury ta elektrychnykh transportnykh zasobiv: Zakon Ukrayiny vid 24.02.2023 № 2956 IX [On certain issues of the use of electric vehicles and amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding overcoming fuel dependence and development of electric charging infrastructure and electric vehicles: Law of Ukraine No. 2956 IX of February 24, 2023]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/2956-20>.
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2003). Pro zakhyst prav pokupciv silskohoospodarskykh mashyn: Zakon Ukrayiny vid 05.06.2003 № 900 IV [On the protection of buyers' rights of agricultural machinery: Law of Ukraine No. 900 IV of June 5, 2003]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/900-15>.
10. Buleten avtovaroznavtsya (2023-2025). Elektronna versiya katalogu. Vyp. № 131-142 [Automotive expert bulletin: Electronic catalog version. Issues No. 131-142 for 2023-2025].

Andrii Shatkovskiy, Oleksandr Bilyi, Stepan Bilobran, Andrii Romaniak. Forensic commodity examination, transport commodity examination, vehicle assessment

The article summarizes the results of expert practice in assessing the Ukrainian market using supply coefficients for sale, evaluating scooters, motorcycles, tricycles, and ATVs, and taking into account discounts for wholesale purchases motorcycles with gasoline and electric engines, when deciding on the issue of determining the cost of two-wheeled, three-wheeled motorcycles, quad bike and their modifications, taking into account the provisions of the current methods [3;5;8;9] of commodity and transport-commodity expertise.

Keywords: *shipping, commodity expertise, transport and commodity expertise, coefficients of the composition of the offer for sale, market value of the CTZ, wholesale discount, price of the goods.*